

מעדותו של ולטר צבי בכרך על הרצון לשרוד במחנה אושוויץ

ולטר צבי בכרך, יליד חנאו (Hanau), גרמניה, 1928.

העד למד בתלמוד תורה של הרב קרליבך בגרמניה, אך לאחר ליל הבדולח עברה משפחתו להולנד. בשנת 1940 גורשה משפחתו למחנה וסטרבורק ובשנת 1943 הועברה לצ'כיה למחנה טרזינשטט. העד גורש לאושוויץ ולאחר מכן הועבר לגרמניה לעבודות כפיה. בשנת 1945 צעד בצעדת המוות לכיוון הסודטים, שוחרר על ידי הצבא האמריקני, ובשנת 1946 עלה לארץ ישראל.

...מה שאני כן יכול לציין, אני תמיד אומר את זה, כאחד הדברים שהנאצים, פשוט, הם לא היו ערים, או בתוכנית הגרנדיזית הזאת של חיסול היהודים, הם שכחו את הפרטים הקטנים, אלה הפרטים שלדעתי, הם חשובים ביותר, ומסבירים את ההישרדות של לא מעטים. למשל, כשאתה עומד, בחודש אוקטובר, במסדר כזה, ואתה קופא מקור, נדמה לי שאמרת את זה ואני חוזר על זה. ואתה, על פי עצה של מישהו בתוך הקבוצה מתחך אחד עם השני, ומחמם את הגוף. זה דבר, אני אפילו הייתי קורא לו דרך של התנגדות, שבצורה כזאת, אתה לא קופא. אם אתה לא קופא, הסיכוי, או הסיכון שתמות, פוחת. אני זוכר את התמונות האלה, אני זוכר, שלדברים האלה, שאחר כך, בחשיבה לאחור, ברטרופסקטיבה, זה נראה לי, זה דבר גדול, אפילו, הייתי אומר, כלוחמה נגדם. ברגע, אפילו לא לוחמה פסיבית, זה במעשה נעשה. ושאתה שותף לזה, ושאתה יודע שאתה רוצה לחיות. זה, למשל, אחד הדברים באושוויץ, בלי אידיאולוגיה, בלי אידיאליזם, אתה פשוט רוצה לחיות.

ש. היית אומר שזה משהו אינסטינקטיבי כזה?

ת. לא. זה משהו אנושי. אני בשום פנים ואופן לא רוצה להגיד שזה אינסטינקטיבי, אני אומר את זה גם כנגד כל אותם האנשים שרוצים לעשות מזה אידיאליזציה יהודית, או ציונית, או כל דבר אחר. אני אומר, שזה דחף אנושי: אתה לא רוצה למות. וזה מה שאני יודע מעצמי, וזה מה שחשתי בסביבה, בלי כל יומרות נשגבות של אני חייב לזה או לזה, או לעניין הזה, אני לא חייב שום דבר. אני חייב להשתדל לחיות מהיום למחר. ולמה? זה משום שאני רוצה. למה אני רוצה לחיות? צריך לשאול את הקדוש ברוך הוא, שברא את האדם. זו התשובה שלי להישרדות הזאת, כשאתה רואה את הנורא שבנורא סביבך. מנותק לחלוטין מהמציאות. זה אחד הדברים שנשארו לי מאושוויץ, זה גם לקח - אני לא אוהב את המילה לקח, אין לקחים. באושוויץ בוודאי שלא. אבל הרצון הזה לא למות. ואז אתה סובל רעב, ואז אתה סובל צמא, לא אומר שאתה נושא את זה בגבורה, אתה סובל קשות. אולי גם העובדה, שהייתי יחד עם

האח ועם האבא, גם עם האבא שלא מתפקד, זה, באיזשהו אופן, נתן, כנראה, באופן בלתי מודע, כוח.

ש. אתה היית אז בן 16, לזמן היה איזשהו מימד, כלומר, הייתה התייחסות למימד הזמן, למה שהיה קודם? חשבת לפעמים על כך?

ת. שום דבר.

ש. על אימא.

ת. אני זוכר את זה היטב. אימא, זה היה כאב שלא עוכל וגם הודחק, בגלל המאבק היומיומי, הקיומי הזה. אני מוכרח לומר, עד כמה שאני זוכר, הכאב על אימא בא הרבה יותר מאוחר, אני מאוד הייתי קשור לאימא שלי, גם לאבא, אבל יש תמיד... לא, המומנט של הזמן שיחק רק במובן זה, של לעבור עוד יום. מנותק מהזמן, מנותק ממהלך החיים הרגילים לחלוטין. באמת לחלוטין. בזה, הם הצליחו. הם הצליחו לנתק אותך, באמת, או כפי שאת שואלת, אחד הדברים הבסיסיים של האדם, ללכת לפי תפיסת זמן מסוימת. לא, היא הלכה לאיבוד לחלוטין. זהו, העניין של הזמן, באמת, לחיות מיום ליום.

ש. זאת אומרת, שבעצם, גם אין משמעות לעתיד. אתה מדבר על רצון לחיות, אבל לא עם איזושהי מחשבה על איזשהו עתיד?

ת. בהחלט לא. אף פעם לא בא לי, עד כמה שזכור לי, היום אני זהיר, לא באה לי המחשבה של עתיד רחוק, העתיד היה למחרת. העניין שכתב אלי ויזל, באחד הספרים שלו, האלוקים נמצא בקרום של לחם. זה משפט חזק ואמיתי, נעזוב את הצד הדתי. באמת החיים נמצאו בקרום של לחם, והקרום של לחם הוא יומיומי. זה היה העתיד. במובן זה, אושוויץ, (אני, במחנות שהייתי, האחרים), באמת, לאושוויץ, אין לזה דוגמה אחרת. זה ניתוק גמור מן האנושיות הנורמטיבית, תוך שמירה על האנושיות שלך. והאנושיות של האדם באושוויץ, לדעתי, מתבטאת בכך, שאתה רוצה לחיות.

מקור: ארכיון יד ושם 0.3/11954